

SVOBODNA SLOVENIJA

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 380435

Redacción y Administración:
Calle Víctor Martínez 50 (Suc. 6)
Buenos Aires, Argentina

“ESLOVENIA LIBRE”

Año (Leto) XI (6)

BUENOS AIRES, 9. APRILA (ABRIL) 1953

No. (Štev.) 15.

CORREO
ARGENTINO
(Precedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Víctor Martínez 50 - Buenos Aires

SENZACIJA IZ MOSKVE

V Moskvi so iz zaporov izpustili 18 zdravnikov, ki jih je dal pokojni Stalin zapreti, češ da so bili ameriški agenti, ki so že poslali ali hoteli poslati na oni svet celo vrsto sovjetskih ministrov, generalov in diplomatov. Na oni svet je odšel Stalin, zdravniki pa, med njimi večina židje, so lepo prišli spet na beli dan. Sovjetska policija je morala celo priznati, da so bile pri teh aretacijah zagrešene velike napake in res so tiste vodilne osebnosti, ki so dale nalog za aretacijo in preiskavo, tudi zaprli. Pri tem no šli novi sovjetski vladarji celo tako daleč, da so priznali, da so pri zaslisevanju zdravnikov sovjetski uradniki uporabljali sredstva, ki jih ustava prepoveduje.

Te novice so zajele ves svet kot senzacija. Sovjetska vlada je priznala, da je zagrešila veliko napako in je tudi priznala, da uporablja pri zaslisevanju aretirancev vsa tista sredstva, ki je zahodni svet zanje vedel in jih obsojal, v Moskvi pa so jih mirno uporabljali, češ da je to pač nujen atribut revolucionarnega kom. režima. Kdor je hitro pregledaval komentarje, je bil brz na jasnem, da je bila ta gesta sovjetske vlade le zunanji izraz borbe, ki se v Kremlju razvija med Malenkovom, Berio in Molotovom za Stalinovo nasledstvo. Kdor že hoče tako soditi, bo pač sklepal, da je to prvo "rundo" Beria izgubil, in da je Malenkov spretno vrgel vs blamažo na Berio.

Vprašanje je, kako bo to dejanje vplivalo na sovjetsko zunanjo politiko. Jasno je, da se bo v Sovjetski zvezi in v vseh satelitskih državah ustavila borba proti židom. Stalin jih je sicer že lepo številno likvidiral, vendar bo glavni del židovstva še ostal na varnem. Največji vpliv pa imajo židje na ameriško politiko, kjer je mnogo vodilnih mest v židovskih rokah. Moskovske aretacije zdravnikov so v Združenih državah med židi ustvarile veliko nerazpoloženje židov proti sovjetom. Ker se sedaj ustavlja borba proti židom v kom. deželah, bodo sovjeti v USA spet lahko računali na naraščanje simpatij med židi.

Vendar spada ta ukrep moskovske vlade v širši okvir splošne sovjetske ofenzive za mir. V Aziji so odredili pogajanja za premirje na Koreji, zahodnim državam je Malenkov v svojih govorih naslovil več lepih besed o možnosti sodelovanja med komunizmom in kapitalističnimi državami. Toda ali vse to dokazuje, da je upravičena domneva, da se bo po Stalinovi smrti sovjetska zunanja politika spremenila in krenila na pot popuščenja napetosti v svetu in na pot urejanja glavnih spornih zadev zlasti v Evropi (Nemčija, Avstrija). Moskovski ukrepi so bili tako nenadni, da bi to govorilo, da je res prišlo do radikalne spremembe tudi v smernicah sovjetske zunanje politike. Toda to bo težko držalo, ker se nobena zunanja politika ne menja čez noč, zlasti pa ne zunanja politika tako velike države, kakor je Sovjetska zveza, ki je poleg tega še voditeljica vsega svetovnega komunizma.

Predsednik gral Perón je takoj nato izdal navodila vsem pristojnim organom, da morajo podrobno proučiti ves ta problem in izdelati potrebne ukrepe za njegovo rešitev. Buenosaireski župan je takoj dobil najširša pooblastila za svoje področje ter je že začel najstrožje postopati proti posameznim prekupčevalcem z živili in navijalci cen. Vsak dan izkrekajo denarne kzani, ki včasih dosegaajo višino 100.000 pesov, zaporne kazni do treh mesecev in odvzem koncesij. Proti črnoborziščanstvu se izdala potrebne ukrepe tudi vsa ministrstva, vsako za svoje področje. Tako je prometno ministrstvo odredilo, da morajo živinorejci dobiti zadostno število vagonov za prevoz živine v Buenos Aires, kamor bodo po potrebi vozili tudi posebni tovorni vlaki z živino za buenosaireske klavnice. V okolici Buenos Airesa so odkrili in zaprli več tajnih klavnic in zaprli njihove lastnike.

Potem, ko so vse vladne ustanove, ki določajo cene živilom in jih nadzirajo ter skrbje za preskrbo bejalstva z

Poljakih, zaveznikov proti novi Nemčiji. Pa ali je bila gesta z zdravniki v Moskvi res taka senzacija? V državah z demokratičnim režimom bi bila taka sprememba res velika senzacija, oziroma nekaj nemogočega. Pri komunistih pa ne more ničesar biti presenetljivo. Stalin je v avgustu 1939 s Hitlerjem čez noč sklenil znani sporazum, ki je pospešil izbruh druge svetovne vojne, Lenin sam je 1921 objavil znani NEP, ki so ga nekateri razumevali kot obglavljenje gospodarske politike komunizma, Moskva je mornariškim kom. sindikatom po svetu ukazovala generalne stavke, dočim so sovjetske trgovske ladje lahko naprej vozile v pristanišča, kjer so komunisti stavkali — in sovjeti so znali to stališče tujim partijam tudi raztolmačiti. Da se ni zgodila kaka posebna sprememba v sovjetski politiki, se vidi tudi iz komentarjev v ameriških listih. Tam nikdo ne verjame v resnost sovjetskih mirovnihih potez. Ko je dopisnik New York Timesa v Pentagonu, sedež ameriškega generalnega štaba, srečal nekega generala, ga je vprašal za njegovo mnenje o senzacijah iz Moskve. Ta mu je odgovoril: 1. ako bodo Združene države verjele sovjetom, tedaj bomo izgubili prvo veliko bitko; 2. sovjetske ponudbe in obljube pomenijo šele prvi začetek mrzle vojne; 3. bojim se za usodo svojih fantov, ki so sedaj stari od 6 do 10 let.

Predsednik gral Perón napoveduje neizprosno boj veriznikom in navijalcem cen

Vlada je lansko leto uskladila plače delavstva in ostalega uslužbenstva ter cene glavnih življenskih potrebščinam. To razmerje je ostalo precej časa nespremenjeno, kasneje so se pa začele cene glavnim živilom zopet zviševati. Zgodilo se je tudi to, da iz notranjosti republike lastniki estancij niso več v zadostnem številu pošiljali živine predvsem v Buenos Aires in je nastalo tako veliko povpraševanje po mesu. Nekateri mesarji so ga začeli prodajati po višjih cenah, kakor so pa bile uradno določene.

Spričo takega položaja je CGT — t. j. centrala argentinskih sindikalnih organizacij, poslala spomenico predsedniku republike gralu Peronu in ga je naprosila za potrebne vladne ukrepe, s katerimi naj se znova vzpostavi ravnovesje med cenami in plačami. Predsednik gral Perón je po prejemu te spomenice govoril preko radijskih postaj narodu. Pojasnil mu je položaj, ki je nastal radi brezvestnosti gotovih proizvajalcev glavnih živil, ki so z navijanjem cen živilom porušili ravnovesje med cenami in plačami. Napovedal je, da bo vlada posegla v ta problem in ga tudi rešila ter zavarovala ljudstvo pred odiranjem in mu zagotovila zadostno preskrbo z vsemi živilom in po pravičnih cenah. Proti vsem, ki se ne bi držali odredb, ki bodo v ta namen izdane, bo vlada postopala z vso strogostjo.

Predsednik gral Perón je takoj nato izdal navodila vsem pristojnim organom, da morajo podrobno proučiti ves ta problem in izdelati potrebne ukrepe za njegovo rešitev. Buenosaireski župan je takoj dobil najširša pooblastila za svoje področje ter je že začel najstrožje postopati proti posameznim prekupčevalcem z živili in navijalci cen. Vsak dan izkrekajo denarne kzani, ki včasih dosegaajo višino 100.000 pesov, zaporne kazni do treh mesecev in odvzem koncesij. Proti črnoborziščanstvu se izdala potrebne ukrepe tudi vsa ministrstva, vsako za svoje področje. Tako je prometno ministrstvo odredilo, da morajo živinorejci dobiti zadostno število vagonov za prevoz živine v Buenos Aires, kamor bodo po potrebi vozili tudi posebni tovorni vlaki z živino za buenosaireske klavnice. V okolici Buenos Airesa so odkrili in zaprli več tajnih klavnic in zaprli njihove lastnike.

Potem, ko so vse vladne ustanove, ki določajo cene živilom in jih nadzirajo ter skrbje za preskrbo bejalstva z

živili, več dni neprestano proučevale vse te probleme, so izdelale predloge za končno rešitev problema cen glavnim življenskim potrebščinam in plač.

Za večera popoldne je bil napovedan drugi govor predsednika grala Perona. Govoril je ob štirih popoldne in so njegovi govori prenašale vse argentinske radijske postaje. Predsednik je govoril zelo odločno. Prikazal je ozadje visokega naraščanja cen v zadnjih dveh tednih. To je samo izvajanje širokopoteznega načrta vseh nasprotnikov sedanjega vladarja. Z nedovržanjem živil v prestolnico in z visokim dviganjem cen, so hoteli ustvariti nerazpoloženje med ljudstvom, med katerimi so širili tudi najbolj fantastične verzije, laži in obrekovanja vladnih predstavnikov.

Predsednik je napovedal, da bo vlada napravila za vselej konec takemu stanju. Od jutri naprej bodo veljale za vse življenske potrebščine nove cene. Kdor se jih ne bo držal, bo šel v zapor za 3 mesece in mu bo za vedno odvzeta koncesija. Kaznovani pa bodo tudi vsi tisti, ki bi veriznike podpirali. Istočasno je odredil preiskavo v vseh državnih uradih za vse uradništvo. Za kogar bo komisija ugotovila, da ne bi bil pošten, bo odpuščen in predan sodišču. Z odločnim glasom je gral Perón zatrdil, da se bodo vse te odredbe izpolnjevale z vso strogostjo in bodo tudi izvršene, pa naj velja, kar hoče. Narod je opozoril na njegovo dolžnost, da v tej borbi z verizniki in prekupčevalci sodeluje, ker je to boj samo za njegovo koristi in blaginjo.

Konferenca nadaljuje svoje delo.

napravila za vselej konec takemu stanju. Od jutri naprej bodo veljale za vse življenske potrebščine nove cene. Kdor se jih ne bo držal, bo šel v zapor za 3 mesece in mu bo za vedno odvzeta koncesija. Kaznovani pa bodo tudi vsi tisti, ki bi veriznike podpirali. Istočasno je odredil preiskavo v vseh državnih uradih za vse uradništvo. Za kogar bo komisija ugotovila, da ne bi bil pošten, bo odpuščen in predan sodišču. Z odločnim glasom je gral Perón zatrdil, da se bodo vse te odredbe izpolnjevale z vso strogostjo in bodo tudi izvršene, pa naj velja, kar hoče. Narod je opozoril na njegovo dolžnost, da v tej borbi z verizniki in prekupčevalci sodeluje, ker je to boj samo za njegovo koristi in blaginjo.

Prvi stiki med komunisti in zavezniki v Panmunjonu so že vpostavljeni; vse govori, da je treba gledati na nadaljnji potek pogajanja za premirje optimistično. Najbrž ne bo kmalu sklenjeno samo premirje, ampak bo tudi obnovljen mir na Koreji. Iz Moskve tudi prihajajo pomirljive novice, Višinski se je vrnil na zasedanje OZN v Newyork in je silno prijazen ter daje roko v pozdrav vsakomur, ki jo hoče sprejeti. Ameriški častniki so na obisku v Moskvi, kjer je bilo na banketu mnogo napitnic, vse na čast Eisenhowerju in Malenkovu. Po ruskem običaju mora namreč vsak od navzočih izreči napitnico, kar spet daje priliko za poplavo lepih obljub in še večje poplavo pijač po grlu — in tudi mimo grla.

KOMUNISTI BODO IMELI OD VSEGA SAMO KORISTI

Hanson N. Baldwin razpravlja v "New York Timesu" o posledicah sedanjih dogodkov na Koreji. Njegovi zaključki so taki, da pravi, da bodo vsa pogajanja na zadnje koristila le komunistom. Komunisti so sprožili to mirovno ofenzivo tedaj, ko se je največ govorilo o tem, da so zavezniki odločeni končati s tem "sitzkriegom" in uporabiti tako orožje, da bi izsilili konec vojne. Vsa prejšnja pogajanja za premirje so komunisti izrabili za to, da so izpopolnili svojo opremo, napolnili svoja skladišča in pripravili svojo vojsko za nove načine vojskovanja. Po vsej Aziji pa so med tem širili propagando, da so Amerikanci ne-

sposobni zmagati na Koreji, da niso tako nevarni, kakor se je to zdelo. Med azijskimi narodi je v veliki meri uspešla kom propaganda, da je Amerika "tiger, ki ima papirnat zobe". Za novo ofenzivo na pomlad so se zavezniki morali pripravljati, porabili so ogromna finančna sredstva — sedaj pa se naj pripravi zastoj, ki bo koristil — komu? Hanson zaključuje svoje ugotovitve s trditvijo, da ne veruje v konec vojne na Koreji, kakor ne veruje v konec vojne ameriški obveščevalni oficirji na Koreji, ki so zbrali mnogo podatkov o tem, kakšne so komunistične priprave in kako se mislijo teh priprav poslužiti.

TITOVE TEORIJE O VZHODNI AZIJI

Titovi ljudje v Beogradu so bili tudi navdušeni, ko so se obnovila pogajanja za premirje na Koreji. Pri tem radi povdarjajo, da je prav, da se to vojskovanje čimprej konča, ker je OZN znala dokazati, da se zna upreti napadalcu, ga zadržati in prisiliti k pameti. Zaključek sovražnosti na Koreji bo tako pomemben uspeh te mednarodne organizacije, ki bo mogoče kdaj morala braniti tudi njegovo Jugoslavijo pred napadalcem.

Toda Titu in njegovim ni prav, da se hkrati s koncem sovražnosti na Koreji pripravljata tudi konec vseh kom. akcij v Aziji. Ameriški komentatorji namreč radi navajajo, da bo šele tedaj možno verjeti komunistom, ko bodo ustavili sovražnosti ne samo na Koreji, ampak

EL NUMERO DE CAMAS HOSPITALARIAS SE ELEVO DE 60.000 A 130.000

En el salón de actos del ministerio de Salud Pública de la Nación se inauguró el martes pasado la segunda reunión nacional de ministros de esa materia, con la participación de los titulares provinciales y de los directores de Higiene y Salubridad de las provincias que aun no cuentan con ese departamento técnico. Dicha reunión tiene por objeto coordinar la aplicación de las previsiones del Segundo Plan Quinquenal.

El discurso de apertura pronunció el Ministro de Salud Pública de la Nación doctor Ramón Carrillo y entre lo demás afirmó que más de 130.000 camas hospitalarias hay en todo el país. En 1945 existían solamente 60.000 y en algunos nosocomios, como los dedicados a la cura de la tuberculosis, se encuentran en una parte apreciable depoblados, como consecuencia del mejor standard de vida y a las recientes conquistas logradas por la medicina. Este número seguirá en aumento, con las previsiones fijadas en el Segundo Plan Quinquenal.

Destacó que el general Perón creó la sanidad nacional y que le correspondía el honor de haber presidido la primera reunión de ministros. Destacó también la necesidad de establecer una acción coordinada eficaz entre las provincias y la Nación, en esta materia, para mantener y mejorar la salud de la población.

ŠTEVILO BOLNIŠKIH POSTELJ V ARGENTINI SE JE ZVIŠALO OD 60.000 NA 130.000

V dvorani ministrstva za narodno zdravje se je v torek začel drugi sestanek ministrov za narodno zdravje v posameznih provincijah in ravnateljev za higijeno in zdravstvo v nacionalnih področjih. Konferenca ima namen koordinirati delo vseh zdravstvenih ustanov v republiki v smislu določil II. petletnega načrta.

Začetni govor je imel minister za narodno zdravje v zvezni vladi dr. RAMON CARRILLO. Med drugim je naglašal, da zdravstveni zavodi v republiki sedaj raspolagajo z več kot 130.000 posteljami. V letu 1945 jih je bilo samo 60.000. Radi boljšega življenskega standarta se je zmanjšalo število tuberkuloznih obolenj. To stanje se bo pa še zboljšalo.

Naglašal je tudi, da je predsednik gral Perón ustvaril nacionalno zdravstvo. On je tudi osebno vodil prvi sestanek vseh ministrov za narodno zdravje v republiki. Svoja izvajanja je zaključil z željo, da se med ministri za narodno zdravje po posameznih republikah in zveznim ministrstvom za narodno zdravstvo vzpostavi še uspešnejša koordinacija dela za ohranitev in zboljšanje ljudskega zdravja.

Konferenca nadaljuje svoje delo.

tudi v Indokini, v Birmaniji in drugod. To pa titovcem ni prav. Na Koreji se res vojskujejo zavezniki proti napadalcem, v Indokini, v Birmaniji in drugod pa se komunisti vojskujejo proti tujim imperialistom. Komunisti vodijo domačine v borbi proti tujim kolonijalcem. In v tem imajo komunisti čisto prav — tako menijo v Beogradu. V Beogradu ne vedo, (kakor tega niso komunisti vedeli med jugoslovansko državljansko vojno), da se proti komunistom v Indokini in drugod bore tudi domačini in sicer se bore proti tem komunistom, ne zato, ker jih hočejo ti osvoboditi francoskega ali angleškega kolonijalizma, ampak zato, ker jih hočejo komunisti spraviti pod drug imperializem, ki je hujši od vseh drugih, to je pod imperializem Moskve, pod peto komunizma.

V trenutku, ko bi Moskva eventuelno morala nehati ali pa vsaj omejiti akcije komunistov po vsem svetu, pa se dvigajo komunisti v Beogradu in terjajo, da se sicer naj ustavi vojska na Koreji, zahtevajo pa svobodo akcije za komuniste drugod — v Aziji in v Afriki — in verjetno tudi tam, kjer bodo komunisti po Koreji zažgali nov požar. Seveda govore v Beogradu, da se bore ti komunisti za svobodo svojih narodov, toda isto bodo govorili v Moskvi in ako v Moskvi tega ne bodo objavljali dovolj bučno, tedaj bodo vlogu vodstva prevzemali — v Beogradu.

Ko je bila Moskva v najhujšem sporu z zahodom, je bil Tito tisti, ki je lahko hodil skozi odprta vrata vseh zahodnih uradov in nabiral sredstev zase; ko se bo Moskva odločila za drugo igro in se bodo njej odpirala na zahodu vrata na stečaj, tedaj bo pa Tito moral zamenjati vlogo in voditi revolucionarno akcijo komunistov ter jo podpirati. Saj bo za to takrat lahko dobival iz Moskve prav toliko, ali pa še več, kakor je dosedaj dobival od zahoda.

Še vedno je precej takih naročnikov, ki še nimajo poravnave naročnine za leto 1952. Vse tiste, ki so še v zaostanku z naročnino "Svobodne Slovenije" za lansko leto prav lepo prosimo, da nam jo takoj nakažejo. Plačate jo lahko v upravi lista na Víctor Martínez 50, ali pa pošljete po pošti giro postal. Ne odlašajte s plačilom, ker s tem upravi povzročate samo novo delo in nepotrebne stroške.

Ko je bila Moskva v najhujšem sporu z zahodom, je bil Tito tisti, ki je lahko hodil skozi odprta vrata vseh zahodnih uradov in nabiral sredstev zase; ko se bo Moskva odločila za drugo igro in se bodo njej odpirala na zahodu vrata na stečaj, tedaj bo pa Tito moral zamenjati vlogo in voditi revolucionarno akcijo komunistov ter jo podpirati. Saj bo za to takrat lahko dobival iz Moskve prav toliko, ali pa še več, kakor je dosedaj dobival od zahoda.

Še vedno je precej takih naročnikov, ki še nimajo poravnave naročnine za leto 1952. Vse tiste, ki so še v zaostanku z naročnino "Svobodne Slovenije" za lansko leto prav lepo prosimo, da nam jo takoj nakažejo. Plačate jo lahko v upravi lista na Víctor Martínez 50, ali pa pošljete po pošti giro postal. Ne odlašajte s plačilom, ker s tem upravi povzročate samo novo delo in nepotrebne stroške.

Ko je bila Moskva v najhujšem sporu z zahodom, je bil Tito tisti, ki je lahko hodil skozi odprta vrata vseh zahodnih uradov in nabiral sredstev zase; ko se bo Moskva odločila za drugo igro in se bodo njej odpirala na zahodu vrata na stečaj, tedaj bo pa Tito moral zamenjati vlogo in voditi revolucionarno akcijo komunistov ter jo podpirati. Saj bo za to takrat lahko dobival iz Moskve prav toliko, ali pa še več, kakor je dosedaj dobival od zahoda.

Še vedno je precej takih naročnikov, ki še nimajo poravnave naročnine za leto 1952. Vse tiste, ki so še v zaostanku z naročnino "Svobodne Slovenije" za lansko leto prav lepo prosimo, da nam jo takoj nakažejo. Plačate jo lahko v upravi lista na Víctor Martínez 50, ali pa pošljete po pošti giro postal. Ne odlašajte s plačilom, ker s tem upravi povzročate samo novo delo in nepotrebne stroške.

Še vedno je precej takih naročnikov, ki še nimajo poravnave naročnine za leto 1952. Vse tiste, ki so še v zaostanku z naročnino "Svobodne Slovenije" za lansko leto prav lepo prosimo, da nam jo takoj nakažejo. Plačate jo lahko v upravi lista na Víctor Martínez 50, ali pa pošljete po pošti giro postal. Ne odlašajte s plačilom, ker s tem upravi povzročate samo novo delo in nepotrebne stroške.

Kongres Ljudske fronte Jugoslavije

V dneh 22., 23., 24. in 25. februarja t. l. se je v Beogradu vršil IV. kongres Ljudske fronte Jugoslavije. Komunisti so ga sklicali, da so na njem lahko sprejemili ime te svoje organizacije. Radi lažjega slepila zahodnega demokratskega sveta, predvsem pa radi lažjega naslona titovih jugoslovanskih komunistov na zahodnoevropske in azijske socialistične stranke so ji dali sedaj ime Socialistična zveza delovnega ljudstva. Jugoslavije.

Kongres so komunisti pripravili z vso svojo propagandno teatersko pompoznostjo. Ves Beograd so odeli v državne in komunistične zastave, po ulicah so visele velike slike nosilca jugoslov. komunistične diktature maršala Tita, na beograjskem železniškem mostu je bil razpet okoli 30 metrov dolg svetlobni napis "Tito" in podobno. Na kongres so povabili tudi predstavnike posameznih socialističnih strank v Evropi in Aziji. Tako so prišli na kongres zastopnik angl. laboristične stranke Sam Watson in George Brinham, franc. socialistično stranko je zastopal nam. glavnega tajnika George Brutelle, češko socialistično stranko v emigraciji biv. min. Bohumil Laušman, navzoč je bil tudi zastopnik "antifasiistične lige" Burmanske unije burmanski notranji minister Bo Khin Maung Gale, opazovalec švedske soc. delavske stranke je bil Goesta Elfring, zastopnik norveške soc. delavske stranke Andreas Andersen, opazovalca nemške soc. stranke pa glavni urednik osrednjega strankinega glasila "Neue Vorwaerts" dr. Gerhard Gleisberg ter Arnold Scholz, glavni urednik lista "Telegraph" v Berlinu. Na kongres so prišli tudi zastopniki OF iz Trsta, Goriške in Koroške ter predstavniki kom. partije STO-a Eugenio Laurenti in Petronio Bertolo.

Komunistično časopisje navaja, da je prišlo v Beograd na kongres okoli 2200 delegatov. Od teh jih je bilo iz Slovenije 167 in 35 članov izvršnega odbora Ljudske fronte Jugoslavije. Kot gost je bil na kongresu tudi zvesti sopotnik komunistov in njihov propagandist Ebin Kristan z ženo.

Posebna komisija je za kongres izdelala načrt deklaracije, s katero so komunisti znova potrdili, da je Ljudska fronta Jugoslavije odn. sedanja Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije bila ves čas samo orodje komunistične stranke in da bo to ostala tudi v bodoče. Saj pravijo čisto odkrito v njej, "da po svojih smotrih, nalogah in svoji dejavnosti Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije združuje v sebi smotre, naloge in večino dejavnosti Zveze komunistov Jugoslavije ter njenih članov".

Ko se je kongres dne 22. februarja začel so delegati skoro četrte ure vpili v dvorani "Heroj Tito in Mi smo Titovi — Tito je naš", da bi tako navzočim inozemskim gostom pokazali, kako "strnjeno in navdušeno" stoji ves narod za njim.

Začetni govor je imel Tito. V njem je napadal Sovjetske zvezo in Vatikan v isti sapi. Za njim sta kongres pozdravila delegat angl. delavske stranke Watson in predstavnik burmanske socialistične stranke Bo Khin Maung Gale. Po njunih pozdravnih besedah je prikorakal v dvorano oddelek komunističnih pionirjev ter je Tito izročil šopek cvetja, nato sta pa še govorila zastopnik franc. socialistov George Brutelle in delegat norveške delavske stranke Andreas Andersen. S tem je bil prvi dan kongresa zaključen.

Naslednjega dne je imel na kongresu štiriurni referat o "vlogi in nalogah Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije v boju za zgraditev socializma" Edvard Kardelj. Prebrana je bila tudi brzojavka predsednika oddelka za zunanje zveze socialistične stranke Indonezije Soebodžo.

Tretji dan kongresa je bil izpolnjen z govori nekaterih delegatov. Med drugimi je govoril tudi predstavnik OF iz Trsta dr. Jože Dekleva.

Četrtega dne so delegati sprejeli načrt deklaracije o smotrih in nalogah Socialistične zveze delovnega ljudstva ter statut socialistične zveze. Vse je bilo sprejeto kot je pri komunistih to običajno "soglasno".

Pri volitvah zveznega in nadzornega odbora so bili po naročilu kom. partije izvoljeni sami vodilni jugoslovanski komunisti s Titom, Rankovičem, Kidričem, Mošo Pijade in drugimi na čelu. Od slovenskih komunistov so člani zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije Aleš Bebler, Anka Berus, Franc Bevk, Marijan Bereclj, Jože Brilej, Tone Fajfar, Maksimiljan

Fišer, Albert Jakopič, Edvard Kardelj, Boris Kidrič, Boris Kraigher, Miško Kranjc, Otmar Kreačić, Dušan Kveder, Franc Leskošek, Ivan Maček, Miha Marinko, Minka Minič, Josip Petejan, Ivan Regent, Janko Rudolf, Josip Rus, Franc Svetek, Lidija Šentjunc, Josip Šestan, Vida Tomšič, Josip Vidmar, Jože Vilfan in Boris Ziherl. V nadzornem odboru so od slov. komunistov Viktor Avbelj, Jaka Avšič, Zdenka Kidrič, Slavko Komar in Zoran Polič.

Po zaključnem kongresu je bila takoj prva plenarna seja zveznega in nadzornega odbora Socialistične zveze. Na Rankovičev predlog je bil Tito izvoljen za predsednika Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, Edvard Kardelj za njenega glavnega tajnika te 21 članov predsedstva. Od slov. komunistov so v predsedstvu poleg glav-

PETER BUTKOVIČ - DOMEN

Dne 29. februarja t. l. je umrl v 65 letu starosti v Sovodnjah na Goriškem tamošnji župnik Peter Butkovič-Domen. Kako priljubljen je bil med svojim narodom je lepo pokazal njegov veličastni pogreb dne 1. marca, ko ga je k zadnjemu počitku spremljala skoro polnoštevno vsa slov. duhovščina na Goriškem in na tisoče vernega ljudstva.

Pok. Peter Butkovič-Domen ni bil znan samo v svoji ožji domovini na Goriškem, ampak je tudi pomembna osebnost v slov. kulturni zgodovini. Izšel je iz literarne družine, ki so jo poleg njega sestavljali še danes že vsi pokojni Jože Lovrenčič, Alojzij Remeč, Venceslav Bele. V "Mentorju" in "Domu in svetu" je v tistih letih priobčil nekaj črtic, ki so razodevale Meškov vpliv. Toda pripovedništvo je kmalu zapustil in se začel ukvarjati z literarno zgodovino. Več rezultatov tega svojega dela je objavil v "Mentorju" in "Času".

Randolph Churchill deli lekcije Titu

Sin sedanjega angleškega ministrskega predsednika Randolph je dober poznavalec Tita in vse okolice, ki ga obdaja. Pa ne iz knjig in časopisov, ampak osebno je imel priliko se seznaniti z njim in ga od blizu opazovati med komunistično revolucijo, ko ga je njegov oče poslal v njegov štab ter je v njem prebil daljšo dobo.

V zboru tistih, ki so v Angliji povzdignili svoj glas proti povabilu Tita na obisk v Anglijo odnosno v obrambo canterburyskega nadškofa o obsodbi verskega preganjanja v Jugoslaviji, je močno odjeknilo tudi pismo Randolpha Churchilla, ki ga je poslal uredništvu velikega londonskega dnevnika "Daily Telegraph" in ki ga je ta list objavil dne 19. dec. 1952 pod naslovom "Tito in duhovništvo" ter podnaslovom "Tu ne potrebujemo nikakega pooblastila".

Značilno pismo Randolpha Churchilla se v prevodu glasi takole:

"Gospod urednik. Poročali ste iz Beograda, da je Njegova Svetost Vikentije Prodanov, patrijarh Srbske pravoslavne cerkve, ko je kritiziral nadškofa canterburyskega, rekel: 'Nihče ni pooblastil nadškofa, da razpravlja o odnosih med cerkvijo in državo v Jugoslaviji'".

IZMENJAVANJE RANJENIH IN BOLNIH UJETNIKOV NA KOREJI

Komunistične ponudbe za izmenjavo ranjenih in bolnih vojnih ujetnikov na Koreji so zavezniki sprejeli ter so se pogajanja v Panmunjonu zopet začela. Na treh kratkih sejah — vsaka je trajala ok. 20 minut — so prišli do sporazuma, po katerem bo kraj zamenjave ujetnikov Panmunjon; ujetnike bodo zamenjavali v skupinah; prevzem ujetnikov bo izvršen po določilih člena 109 ženevske konvencije.

Takih naglih sporazumov s komunisti zavezniki niso bili vajeni od konca druge svetovne vojne. Od takrat dejansko niso niti prišli do sporazuma s komunisti na nobenem vprašanju. Zato tudi sedanjo nepričakovano pripravljeno na sporazume zavezniki in ves svobodni svet opazujejo silno previdno in neverjetno.

Na bojišču vlada popoln mir. Samo posamezne patrolje križarijo po bojišču ter pride sem in tja do streljanja. Tu di letalske akcije so zavezniki popolnoma ustavili.

nega tajnika Kardelja še Boris Kidrič, Miha Marinko in Josip Vidmar.

Takoj po konstituiranju zveznega odbora Soc. zveze je bila seja predsedstva zveznega odbora, na kateri so ustanovili komisijo za mednarodne zveze, organizacijski sekretariat predsedstva zveznega odbora in komisijo za kulturno prosvetno delo. Predsednik komisije za mednarodne zveze je Milovan Djilas, tajnika sta Vladimir Dedijer in Marija Vilfan od slov. kom. je pa član te komisije še dr. Aleš Bebler, v organizacijskem sekretariatu je Lidija Šentjunc, v komisiji za kulturno prosvetno delo je tajnica Lidija Šentjunc.

Vodstvo Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije dovolj jasno dokazuje, da bo ta organizacija delala samoto, kar bo hotela Zveza komunistov Jugoslavije in bo vedno samo njeno poslušno orodje, ker imajo vse položaje v njej trdno v rokah sami nosilci sedanje komunistične diktature v Jugoslaviji.

Radi življenja na deželi in pomanjkanja virov je moral študij literarne zgodovine opustiti. V lastno zabavo se je tedaj posvetil slikarstvu in risbarstvu. Na to dobo nas še sedaj spominjajo številne pok. vinjete in perorisbe po ted. listih in revijah "Colnič" in "Mladika". Pa tudi to polje je zapustil in se ravnoradi spretnosti posvetil ugankarstvu. Kot urednik ugarskega dela v "Mladiki" je oral na tem polju ledino med Slovenci. In je brez dvoma največji ugankar med Slovenci.

Pok. Butkovič je bil tudi najboljši poznavalec slov. marmorjev. V semeniški knjižnici v Gorici čaka na objavo več njegovih knjig v rokopisu. Z Butkovičem je legel v grob ne samo vseskozi vzoren slovenski duhovnik in rodoljub ter javni in prosvetni ter kulturni delavec, ampak tudi poslednji slovenski polihistor in poliglot. N. p. v. m!

Velikonočna poslanica papeža Pija XII.

Na velikonočno nedeljo je z balkona bazilike sv. Petra v Vatikanu papež Pij XII. podelil vsemu svetu blagoslov "Urbi et orbi" ter je ob tej priliki imel na vse katoličane in na ves svet nagovor, v katerem je med drugim dejal: "Skrivnost velike noči vam naznanja danes, kakor vedno, skrivnost življenja, ki zmagaja nad smrtjo, pod pogojem, da življenje sprejme od Boga svoja pravila in svojo usmerjenost. Sleherno življenje, živeto proti Bogu in nepoznanju Boga pa je, čeprav je bilo znamenito po svojih delih in svoji moči, samo bežen blisk. Noben posmrten spomin ne more vžgati plamena. Tako življenje čaka na drugi strani vstajenje v obsodbo, medtem ko je sleherno življenje, živeto z Bogom, vrelc resnične dejavnosti, večna simfonija, ki je smrt ne izmalči, pač pa olepša ter predstavlja na zemlji, kjer vse mine, oznanilo večnega življenja. Vsi ste poklicani, v pričakovanju bodoče slave, k delu za življenje in ne za smrt."

V nadaljevanju svojega govora je papež pozval vernike na neustrašeno borbo za Kristusa, za resnično življenje in opozoril na nevarnost današnjega časa. Nihče se ne sme truditi v tej borbi: "Nevarnost sedanosti je utrujenost dobrih. Odvrzite vso malodušnost: nadenite si znova svoje kreposti!"

žaju in posebej o odnosih med Zahodno Nemčijo in USA ter Zahodno Nemčijo in komunistično Nemčijo ter ZSSR. Adenauer je prvi nemški kancler, ki prihaja na obisk v USA. — Novi ameriški veleposlanik Charles E. Bohlen je na veliki petek odpotoval na svoje službeno mesto v Moskvo.

KUBA: Na Kubi je policija ugotovila priprave stranke Ortodoxo popular za prevrat ter je zaprla 60 vodij stranke.

BRAZILIJA: V Sao Paulo je nad 200.000 delavcev nastopilo stavko v protest proti naraščajoči druginji. Policija je ugotovila, da so stavko organizirali komunisti ter je naskočila komunistične prostore v mestu. Komunisti so skozi okna streljali na policijo, vendar je ta prišla 26 vodij kom. stranke. V nemirih po mestu je bilo ranjenih nad 100 ljudi.

ČILE: Čilska vlada je odstopila. Predsednik grafi. Ibañez je imenoval novo, v kateri med drugim ni več biv. notranjega ministra. V vlado ni bil več sprejet radi naklonjenosti komunistom.

ITALIJA: Na predlog De Gasperi je vlada je predsednik republike Einaudi podpisal ukaz o razpustu italijanskega parlamenta in senata. Nove volitve za obe zakonodajni telesi so razpisane za 7. junij.

BERLIN: Na razgovore o zračni varnosti nad Nemčijo, ki sta jih pričeli ZSSR in Anglija v Berlinu, je sovjetski poveljnik Berlina sedaj povabil tudi Amerikance in Francoze. Menijo, da komunisti nameravajo te sestanke štirih velesil v Berlinu, do katerih že ni prišlo skoro dve leti, izrabiiti tudi za obravnavo političnih vprašanj glede Nemčije.

PORTUGALSKA: V Lizboni je umrl bivši romunski kralj Karol.

AVSTRIJA: Novo avstrijsko vlado je sestavil predsednik avstrijske ljudske stranke Raab.

POLJSKA: Znano poljsko pristanišče Stettin so sovjetske oblasti zasegle ter bodo preselile celotno prebivalstvo iz mesta, ker ga nameravajo spremeniti v najmodernejšo vojaško pomorsko oporišče. Stettin šteje 350.000 prebivalcev.

ŠPANIJA: Španija je objavila, da je pripravljena skleniti obrambno pogodbo z USA, da pa ne bo vstopila v Atlantski pakt. Španska oporišča bo odstopila pod pogojem, da je uprava teh skupna špansko-ameriška.

BELGIJA: Zun. minister Van Zee-land je v Parizu dejal, da je "nezaupanje evropskih demokracij napram USA prišlo že skoro do kritične točke in predstavlja politično neumnost. Če se ne bo ustavilo in izginilo, bo pripeljalo do poloma Zahodne Evrope."

TURČIJA: V Dardanelski ožini je švedska ladja "Naboland" trčila v turško podmornico "Dumlupinar" ter je pri nesreči vsa 92 članska podmorniška posadka izgubila življenje.

PERZIJA: Med perzijskim min. preds. Mosadekom in perzijskim šahom prihaja do vedno ostrejših borbe za oblast. Mosadek je v ponedeljek pozval obe zbornici, da naj "šahu pustita samo kraljevati, vladi pa vladati."

EGIPT: Egipčanski preds. vlade gen. Naguib je postavil nove pogoje angleški

ARGENTINA

V zunanjem ministrstvu je imel zun. minister dr. Remorino več sestankov z vsemi argentinskimi poslalniki v posameznih latinskoameriških državah, ki se mude v Bs. Airesu radi poročanja predsedniku gralu Peronu.

Redni letošnji šolski pouk bi se bil moral začeti na vseh argent. ljudskih, srednjih in visokih šolah dne 7. aprila t. l. Radi zelo spremenljivih klimatskih razmer, ki so nevarne za širjenje nalezljivih boleznih med otroki, ga je pa prosvetno ministrstvo na nasvet zdravstvenih oblasti odložilo na 20. april t. l.

Med Argentino in Francijo je bil sklenjen dodatni sporazum k že obstoječi trgovinski pogodbi za izmenjavo raznega blaga med obema državama v višini 36 milijonov dolarjev. Argentina bo dobila iz Francije predvsem železniške tračnice in ostale izdelke francoske teške industrije.

Fundación Eva Perón je poslala v Turčijo z dvema velikima vojaškima letalom razni sanitetni material, perilo, obleke in živila za prebivalstvo, ki je bilo v Turčiji prizadeto po zadnjem potresu.

V Argentini so prejšnjo nedeljo povsod slavili 135 obletnico slovite bitke in zmage, ki sta jo dosegla osvoboditelj gral San Martin in čilski narodni junak O'Higgins pri Maipuju. Glavne slavnosti so bile v Mendoza. Bile so v vzdušju še poglobljenega prijateljstva in bratstva med Argentino in Čilom, ki sta ga utrdila z zadnjim obiskom predsednika obeh republik gral Perón in gral Ibañez. Na proslavo so iz Buenos Airesa odšle visoke argent. vojaške osebnosti na čelu z ministrom za narodno obrambo gralom Sosa Molinom ter ministri za vojsko, mornarico in letalstvo, iz Čila je pa prispel minister za narodno obrambo sosednje republike gral Parra Unzuá.

Argentinska trgovinska delegacija, ki je v zadnjem času obiskala vse zahodno evropske prestolnice, je odpohtovala tudi v Moskvo, kjer so jo na letališču sprejeli predstavniki sovjetskih gospodarskih resorov.

Ministrstvo za industrijo in trgovino je izdalo odredbo, po kateri morajo trgovci prodajati strankam po uradno določenih cenah tudi belo moko 000.

V Buenos Airesu se bodo 14. aprila zopet zbrali guvernerji vseh argent. provinc ter bodo imeli običajni vsakomesečni sestanek s predsednikom gralom Peronom.

Argentinska vlada je odobrila kredit 320 pesov za nabavo raznega sanitetnega materiala in zdravil za potrebe argent. farmacevtske industrije.

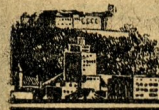
Minister za delo in soc. skrbstvo v zvezni vladi José Maria Freire in dosedanji osebni tajnik predsednika grala Perona Juan Duarte sta iz zdravstvenih razlogov podala ostavki na svoja položaja. Biv. minister Freire bo leha še dalj časa. V zadnjih dnevih se mu je stanje poslabšalo ter so ga odpeljali radi zdravljenja v enega od buenosaireskih sanatorijev.

vladi, v katerih zahteva popoln in brez-pogojen umik britanskih čet s področja Sueza. — Komisija, ki pripravlja novo ustavo, se je izrekla za vzpostavitev republike. — Nariman, 19 letna žena izgnanega egipčanskega kralja Faruka, se je ločila od svojega moža ter se vrnila iz Italije v Kairo, kjer je postala spet navadna državljanka. Dve leti starega sina Fuada II. je pustila Faruku.

NAC. KITAJSKA. Čangkašek je odpovedal prijateljsko pogodbo z ZSSR iz leta 1945, podpisano nekaj ur pred koncem druge svetovne vojne. Odpoved pogodbe pomeni, da Čangkašek znova zahteva pravice do Zunanje Mongolije, pristanišča. Dairen in Port Arturja, ki si jih je takrat pridržala ZSSR. Čangkašek je tudi objavil, da bo prihodnje leto začel z invazijo proti rdeči Kitajski.

JAPONSKA: Japonska vlada je odklonila podaljšanje vizumov članom vseh poslaništev držav za železno zavezo vključno Sovjetski Zvezi. Rok za izselitev jim je dala do 31. marca. Izgon komunističnih poslaništev iz Japonske je eden od načrtov, ki si jih je zastavila japonska vlada v svoji borbi proti komunizmu.

Naročajte in širite Svobodno Slovenijo

Novice iz Slovenije

Titov življenjepis, popravljen in seveda olepšan, kakor je pa v resnici bil, bo sedaj izšel tudi v slovensčini. Knjigo je napisal srbski časnikar-komunist Vladimir Dedijer, ter je podatke iz nje za težke dolarje objavljala najprej ameriška ilustrirana revija "Life". Pozneje so titovi propagandisti knjigo dali prevesti v angleščino in druge jezike. Doma je izšla že v srbohrvaščini in makedonščini, sedaj jo bo pa v slovensčini izdala v Ljubljani tam. Cankarjeva založba. Knjiga bo izšla koncem aprila ter je bila zanjo subskripcijska cena 480 din za knjigo vezano v pol platno, v polusnje pa 700 din. Obsegala bo nad 700 strani in nad 60 fotografij tiskanih v bakrotisku.

Umrlj so. V Ljubljani: Oroslav Slapar, kroj. mojster, Jože Cundrič, Ivana Blumlein, roj. Kette, vdova strojevodje v p., Ivan Modic, konjeniški narednik-vodnik v p., Marija Rojc, prevoznica, Slavka Menart, roj. Lenarčič, uslužb. podjetja "Angora", Jože Berčič, žel. v p., Matko Curk, stavbenik, Emil Jakhel, tehn. vodja tiskarne v Zavodu za gluho mladino, Viljem Lukež, Anica Smolikova in Marjeta Špringer, roj. Režek, biv. trgovka v Novem mestu, Anton Avsec, pos. v Gotni vasi, Ivan Bizjak, kroj. mojster in zasebni strokovni učitelj v Celju, Jožefa Brudar, biv. trgovka v Št. Jerneju, Blaž Čeferin, tov. delavec v Žireh, Valentin Mulej, pos. in biv. lesni trgovec v Lancovem, Albina Oprešnik, roj. Pečnik v Dravljah, Hinko Suttner, urar in juvelir — umrl v Gradcu, Janez Švajger, upok. drž. žel. v Dravljah in Silva Pavlica, roj. Rozmanič v Radgoni.

V frančiškanskem samostanu v Ljubljani je umrl 9. februarja t.l. Msgr. Karel Cankar, kanonik sarajevskega kapitlja. Pok. Msgr. Cankar je bil brat pok. slov. pisatelja Ivana Cankarja.

Komunisti v Sloveniji se v svojem ljubljenem glasilu pritožujejo, da se delo med mladino na deželi ne razvija tako, kakor želi to komunistična stranka. Zato pa tudi med njo ni posebnega navdušenja za sedanjo "socialistično stvarnost". Temu so pa seveda zopet krivi "sovražni elementi, od reakcionarnih duhovnikov do ostarkov vaških veljakov", ki da to mladino "izkoriščajo za svoje temne namene in vnašajo med njo malodušje". Kom-

list tu napada župnika v Mali Nedelji, ki da je vaški mladini govoril: "Kdor koli pride, ne bo slabše, kot je sedaj".

Da bi zajeli čim več kmečke mladine, komunisti naročajo svojim organizacijam in funkcionarjem na terenu, naj ob nedeljah prireajo za mladino razne prireditve in izlete, ker da "kmečkimi mladincem ob nedeljah ne preostane drugega kakor cerkev ali pa gostilna."

Drugod zopet so se pa med mladino vrinili celo "reakcionarji". Kom. list z vsem ogorčenjem omenja, da je n. pr. v Ambrusu vzgajala mladinke na tečaju "zagrizena klerikalka, ki je tečajnice učila celo verouka in jih odtujevala od naše stvarnosti."

Zato komunisti znova naglašajo, da hočejo imeti mladino vzgojeno samo v komunističnem duhu in v sovrastvu do vere. To so pa povedali takole:

"Ob tem pa moramo jasno povedati, da smo odločno proti temu, da bi reakcionarna duhovščina in posamezni učitelji, ki jim je socialistična vzgoja tuja in trn v peti, izkoriščali šole ter razne tečaje za zastrupljanje naše mladine. Šole in tečaji za kmečko mladino morajo postati tribuna, s katere se bosta Komunistična partija in Ljudska mladina borili proti mračnjastvu ter razvijali rapredno miselnost. Zato je tudi treba povečati število teh tečajev in šol."

Ljubljansko glasilu OF, t. j. komunistične stranke "Slovenski Poročevalec" je nedavno objavilo pod velikim naslovom številko 65.000, kar predstavlja sedanjo naklado tega dnevnika. V članku lastništvo navaja, da je list še vedno deficiten, zato prosa na vse strani, da bi pridobil še več naročnikov. Omenja tudi, da med listom in naročniki odnosno bralci še vedno ni pravega razmerja. Navaja n. pr., da je uredništvo lista prišlo "navzkriž z delom svojih čitateljev ob objavi podlistka Borgiči". — Dejstvo, da imajo komunisti doma s svojim glavnim dnevnikom in glasilom samo 65.000 naklade, je pač najzgovornejši dokaz, da je slovenski narod v svojem jedru ostal zdrav in ga komunizem še ni mogel načeti. pa četudi ga je oropal vsega prejšnjega svobodnega časopisja, ki je imelo neprimerno višje naklade, kakor pa sedanje komunistično, ki edino sme izhajati in uživati tudi vso finančno podporo ko-

munističnega nasilnega režima.

Gasilska društva v Sloveniji so v veliki stiski radi nabave konopnenih gasilskih cevi. Zato se slov. gasilci v časopisu pritožujejo, da je pri birokratskem razdeljevanju gasilskih cevi po vojni veljalo mnenje, da je v Sloveniji dovolj cevi, ker je statistika pokazala razmeroma veliko metražo. Statistika pa po njihovem mnenju ni upoštevala kakovosti, ker so pri popisu cevi sodelovali ljudje, ki o kategorizaciji cevi niso imeli niti pojma. Tako je Gasilska zveza Slovenije ugotovila, da imajo slov. gasilska društva 132.000 m gasilskih cevi. I. kategorije, t. j. cevi za požarne akcije in 23.000 m ostalih cevi. Vsako gasilsko društvo bi moralo imeti motorno ali vsaj ročno brižgalno in vsaj 200 do 300 m dobrih cevi, če hoče kolikor toliko zadovoljivo reševati požarno varnost. Tako potrebujejo pri sedanjem stanju gasilskih društev v Sloveniji še 170.000 m cevi v skupni vrednosti 77 milijonov dinarjev. V letu 1951 je bilo v Sloveniji 226

požarov, pri katerih gasilci radi pomanjkanja cevi sploh niso mogli nastopiti. In samo pri teh požarih je škoda znašala najmanj 60 milijonov dinarjev. Zato je sedaj Strokovno - tehnični svet Gasilske zveze LRS, ki skrbi predvsem za požarno varnost, sklenil, da bo gasilske cevi nakupoval sam s prostim nakupom tujih valut.

Slovensko kinopodjetje je pred več kakor letom dni posnelo slovenski mladinski film "Kekec nad samotnim brezdomom" po znani otroški povesti, ki jo je napisal učitelj Josip Vandot ter jo pred več kakor 25 leti objavljaval v mladinskem listu Zvonček. Lani je ta povest izšla kot ponatis tudi v samostojni knjižici. Pred kratkim je kopijo tega filma kupilo neko milansko filmsko podjetje, da ga bodo vteli po italijanskih kinematografih. To je menda prvi slovenski film, ki si je utrl pot preko mej.

Slovinci v Argentini

Buenos Aires

"SVOBODNA SLOVENIJA" se vzdržuje samo z naročnino. Zato prosimo vse naročnike, da jo plačujejo redno. Naročnina za leto 1953 je za Argentino za celo leto pri enkratnem vplačilu \$ 65.—, pri plačevanju v obrokih: za pol leta \$ 34.— in za četrto leta \$ 20.—

Velikonočne praznike je slovenska skupnost na področju Velikega Buenos Aires tudi letos proslavila po starih slovenskih običajih. Pred prazniki so bile po vseh krajih, kjer žive Slovenci strnjeno naseljeni, zanje duhovne obnove. Pobožnost za veliki petek je bila za Slovence na Belgrano. Pa sv. križevem potu je imel pridigo g. prelat dr. Al. Odar, nato je pa pevski zbor "Gallus" pel žalostinke. Na veliko soboto so slov. duhovniki po slov. naseljih blagoslovljali velikonočna jedila. Velikonočna procesija je bila za Slovence tudi letos na Belgrano po razširjenem zavodskem dvorišču. Ob pol šesti uri pop. so bile najprej pete jutrnice, nato je pa bila vstajenska procesija. Za križem so se v procesiji uvrstili najprej otroci, nato pa množica moških. Pred duhovščino so stopali pevci in pevke "Gallusa" ter so prepevali slovenske vstajenske pesmi. Najvetejše je nosil g. žpk. Anton Orehar ob asistenci slov. bogoslovcev in duhovnikov. Za Najsvetejšim so stopali

člani odbora Društva Slovencev ter Slov. kat. akad. starešinstva, nato pa zopet dolga vrsta žena in deklet. Po končani procesiji, katere se je udeležilo še več slov. rojakov kot druga leta, je bila v kapeli še zahvalna pesem "Tebe Boga hvalimo" in blagoslov z Najsvetejšim. TEČAJ O DRŽAVNO-PRAVNIH VPRAŠANJH

se bo vršil od meseca aprila dalje vsak mesec dvakrat. Prvo predavanje bo v nedeljo 12. aprila t. l. točno ob pol deveti uri zjutraj na Victor Martinez 50. Imel ga bo g. prelat dr. Al. Odar.

Vse, ki so se za tečaj priglasili, prosimo, da se ga zanesljivo udeležijo. Va bimo pa tudi druge, ki se za državno-pravna vprašanja zanimajo, da se še priglasijo. Na prvem sestanku bodo spoznavali z udeleženci prvega predavanja določeni dnevi in ure naslednjih predavanj. Lepo prosimo za točnost.

Priljubljeni odbor.

Člani Pisateljske družine France Balantič so si za to leto izvolili naslednji odbor: Predsednik g. dr. Jože Krivec, tajnik g. Adolf Skrijane, blagajnik g. Jože Vombarger. Nadzorstvo g. Zorko Simčič, razsodišče g. dr. Tine Debeljak.

V ponedeljek, 30. marca t. l. je bil v gledališču Cervantes v Buenos Airesu simfonični koncert pod vodstvom znanega našega dirigenta g. M. Drago.

Córdoba

V nedeljo 29. marca je praznoval g. Jazbec, predsednik tuk. versko - kulturnega krožka 50 letnico urarskega poklica in 40 letnico obrtne samostojnosti. G. Jazbec je gorenjski rojak. Urarske obrti se je začel učiti pri Suttnerju, ki je bil tedaj v Kranju. Kot mlad pomočnik se je podal v svet radi spolnitve v svoji stroki. Po desetletni praksi je leta 1913 odprl lastno podjetje v morskem kopalšču Lovrano, kjer se je udeleževal tudi vseh narodnih borb našega naroda. Po prvi svetovni vojni je bil prostovoljec na Koroškem, nato odprl svoje podjetje v Hrv. Primoju Ves ta čas se je vidno udeleževal tudi v sokolskih vrstah ter v strokovnih obrtniških organizacijah. Več let je bil svetnik Obrtne zbornice v Zagredu. Deloval je tudi v turističnih organizacijah ter je bil 15 let tajnik Jugoslovansko-češke lige. Radi razmer, ki jih je ustvarila II. svetovna vojna na Hrvaškem, se je preselil v Ljubljano, kjer je na Miklošičevi cesti nadaljeval delo v svojem poklicu. Pred komunističnim nasiljem se je z ostalimi protikomunisti umaknil na Koroško, odkoder se je s svojim sinom dr. Jankom preselil v Argentino. Iz Bs. Airesa se je takoj podal v Cordoba, kjer je zopet začel s svojo obrtjo, najprej v majhni sobici, pozneje pa si je najel lep lokal v ulici Tucuman. Kmalu je po mestu zaslovel kot mojster v svoji stroki in je kot tak znan po vsej Cordobi.

Ob ustanovitvi versko-kulturnega krožka v Cordobi je bil soglasno izvoljen za predsednika in je to še danes. Slovenci v Cordobi g. Jazbecu iskreno čestitamo k njegovemu urarskemu jubileju in mu želimo še nadaljnjih uspehov. In tem čestitkam se pridružuje tudi "Svobodna Slovenija".

Miramar

Nesreča pri delu. G. Lojze Marolt, mehanični mojster, se je pri delu ponesrečil. Drobec železa mu je padel v levo oko in mu ga ranil. Želimo mu skorajšnjo ozdravitev!

Z NOVO USTAVO TITO SAMO POOSTRIL SVOJO KOMUNISTIČNO DIKTATURO

V eni zadnjih števil "Svobodne Slovenije" smo kratko poročali o sprejetju nove ustave v titovi komunistični Jugoslaviji, o izvolitvi Tita za predsednika FLRJ in o imenovanju petih državnih tajnikov. Omenili smo tudi mimgrede, da je novo komunistično ustavo v beogradskem parlamentu pojasnjeval Edvard Kardelj.

Od vseh komunistov doma novi ustavni zakon brez dvoma najbolje pozna Kardelj sam. In to kot predsednik odbora za zakonodajo, biv. podpredsednik vlade in zun. minister ter član izvršnega odbora Zveze komunistov, torej vseh tistih činiteljev, ki so odločili na vse politično dogajanje v sedanji Jugoslaviji in brez katerih se v komunistični diktaturi nič ne izvrši.

Kardeljeva izvajanja so važna, ker je v njih jasno naznačil kaj hoče komunistična manjšina v Jugoslaviji doseči sedaj in kaj namerava storiti v bodoče. Govoril je tako jasno, da njegova izvajanja za tiste, ki poznajo dosedanje delovanje komunistov doma, ne potrebujejo prav nobenih komentarjev.

Kardelj je po "Pregledu" govoril takole:

SOCIALIZEM PRVA NAJVIŠJA VREDNOTA

"V teh sedmih letih, ki so prešla odkar je Narodna skupščina sprejela prvo ustavo nove Jugoslavije, je delovno Jugoslavije izvedlo velike pridobitve socialistične revolucije, utrdilo svoj revolucionarni režim in zagotovilo politične pogoje za uspešen razvoj socializma"...

"Čeprav gospodarske zaostalosti države še nismo premagali, je vendar socialistični del našega gospodarstva postal gospodarska sila"...

"Sedaj potrebujemo sistem, v katerem bo socialistična podjetnost naših delavcev mogla priti do izraza, sistem samouprave proizvoznikov, ki so demokratično združeni na osnovi javnega

lastništva sredstev proizvodnje. Smo v novi dobi naše socialne revolucije".

"Novi ustavni zakon sloni pred vsem na načelih socializma. Čisto jasno je, da ustavni zakon štiti politični sistem in oblast delovnega ljudstva ter njegove napore, da se zgrade socialistični družabni odnosi. Socialistični značaj je strožje izražen v novem ustavnem zakonu, kot je bil v stari ustavi. V novem ustavnem zakonu je izvedeno osnovno načelo, da je delavski razred glavna gibalna sila in nosilec socializma".

PROIZVAJALSKI SVET SREDSTVO SOCIALIZACIJE

"V tem oziru je važna nova ustanova 'Svet proizvajalcev', ki bo del federalne in republiških skupščin. Ta ustanova bo važna ne le zato, ker bo reševala mnoga vprašanja, ki so v zvezi s koristmi gospodarskih organizacij in njihovih kolektivov, ampak tudi in zlasti zato, ker bodo zastopniki delavskega razreda tu zbrani na osnovi stvarne pomembnosti tega razreda v družbi in ne na osnovi številčne moči tega dela prebivalstva..."

"Proizvajalski sveti bodo pomagali, da bo naš delavski razred prišel do tiste politične moči in oblasti kakršna mu gre z ozirom na vlogo, ki jo ima v družbi. Še več, potom Sveta proizvajalcev bodo dobili močno zastopstvo delovnih kmetov v vseh stopnjah javne uprave. To bo krepilo zvezo med delavci in kmeti in nam pomagalo v naših naporih, da preobrazimo kmetijstvo v socialističnem smislu. V tem bomo imeli tudi pomoč za odstranjevanje reakcionarnih naglajen in buržujskih načinov proizvodnje..."

DOLŽNOSTI REVOLUCIONARJEV

"Med prvo dobo naše revolucije, ko je država nacionalizirala produkcijska sredstva, je bilo potrebno, da je ljudska lastnina bila najprej v državnih rokah. Bilo je to potrebno v tisti dobi, ko

se je razvijala socialistična zavest med delovnim ljudstvom in ko se je počasi izvajal nacionalizacijski program. Vsekakor pa dolžnost revolucionarjev ni le v tem, da izvrše nacionalizacijo proizvodnih sredstev, ampak tudi v tem, da si prizadevajo, da preide upravljanje nacionalizirane imovine iz državnih rok v roke družbe, to je v upravo proizvajalcev samih na osnovi zakonov, ki jih določa družba. Delovno ljudstvo je namreč nosilec zgodovinskega razvoja in zato je po sebi umevno, da bodo delovni kolektivi v tovarnah, ki so last vse družbe in imajo svoje samoupravne organe, neizogibno z vso vestnostjo vstvarjali socializem, prav kakor v kapitalističnem sistemu vsak kapitalist neizogibno ustvarja kapitalizem. Zato ustavni zakon ustanavlja samoupravo kot osnovo družabnega reda"...

VSA DRŽAVNA MOČ ČUVA REŽIM

"Na drugi strani pa ustavni zakon omejuje državo na njen poseben delokrog zlasti na obrambo socialističnega reda, obrambo neodvisnosti, čuvanja zakonitosti in enotnosti socialnega in gospodarskega sistema. Ustavni zakon omogoča, da država nastopa v vseh socialnih področjih, če je treba braniti sistem, kjer je treba pobijati sovražnike socializma ali kjer je treba izvršiti socialistično preuredbo v nazadnjaških področjih."

Organizacijski in stvarni temelji naše demokracije so neprimerno širši kot v katerikoli buržujsko-demokratični državi. Naš ustavni zakon pa daje tudi možnost omejitve političnih pravic, kadar bi se mogle izkoriščati za rušenje demokratičnega ustavnega sistema. To je potrebno da moremo čuvati dedščino naše revolucije in bo ostalo tako dokler bodo protisocialistični elementi na delu in bodo skušali vpostaviti kapitalistični sistem ali pa hoteli vpeljati sistem državnega kapitalizma po Stalinovem vzorcu. Ustavni zakon kaže željo po najširši možni decentralizaciji izvršilne oblasti..."

ENOTNA OBLAST

"Treb pa je istočasno naglasiti, da ustavni zakon v nobenem primeru ne dopušča oslabitve načela o enotni oblasti in sili delovnega ljudstva, ali slabitve enotnega socialnega in političnega sistema. Nasprotno, istočasno, ko vpeljuje krepko decentralizacijo izvršilne oblasti, ohranja federaciji in republikam vse neobhodno potrebne funkcije, da morejo čuvati enotnost vsega našega sistema... Naša jugoslovanska skupnost ni zgrajena na osnovi kakih nacionalističnih teorij, ona temelji na skupnih interesih vsega delovnega ljudstva brez ozira na narodnostne označbe. Prav zato je bolj strnjena kot vsaka druga skupnost. S tega stališča naša federacija ni več federacija starega kova, ampak predvsem nosilec socialnih funkcij..."

OMEJITEV DRŽAVLJANSKIH PRAVIC

"Uspehi naše socialne revolucije imajo zakrknjene sovražnike tako v deželi kot v zunanjem svetu. Proti njim moramo biti vedno čuječi. Zato so potrebna sredstva političnega in upravnega značaja, da moremo čuvati naš upravni red. S tem pa je nujno povezana omejitev državljanskih pravic. To je vzrok, da moramo v nekaterih področjih socialnega življenja demokratične oblike zanemarjati ali pa jih razvijati le počasi... Moramo vedeti, da ta zakon pošteno in iskreno pogojeva naše stvarne razmere, brez vsakih olepšav in romantičnih skokov. Daje nam zakonite ustanove. Opremlja nas z revolucionarno čuječnostjo proti nevarnostim sovražnih napadov na naše socialistične uspehe in na uspehe naše revolucije".

DIKTATURA

"Zakon predvideva najširšo izbiro demokratičnih oblik socialistične graditve, pa tudi krepki sredstva, ki jih mora imeti socialistična država, da zavrne poizkuse protisocialističnih sil, ki bi hotele razdreti kar so množice delovnega ljudstva ustvarile s krvjo in žrtvami. V naši državi ne bo dovoljena nikaka protirevolucijska dejavnost, niti ne bodo do-

voljene težnje k vrnitvi izkoriščevalnega sistema kakršnekoli vrste. Potrebno je, da zakon predvideva možnosti nastopanja najvišjih državnih in drugih organov kadarkoli gre za skupne koristi družbe ali socialističnega razvoja, kjerkoli bi te dve vrednosti mogli trpeti radi slabe zavednosti ali odgovornosti; napram družbi ali radi politične, družabne ali gospodarske zaostalosti. Z eno besedo: ustavni zakon v vsakem oziru kaže našo politično in družabno stvarnost."

ENAKE VOLILNE PRAVICE NI VEČ

Vsi ti stavki so vzeti iz Kardeljevih uvodnih razlaganj pomena novega ustavnega zakona. Potem je Kardelj prešel k opisovanju posameznih novih ustanov vrhovne državne uprave. Opisal je Narodno skupščino, ki se po novem deli v Federalni svet in Svet proizvajalcev. Povedal je, da državljani volijo neposredno samo en del članov Federalnega sveta, drugi del pa pošljejo republike, avtonomne province in pokrajine. Svet proizvajalcev volijo samo proizvajalski kolektivi. Člani Federalnega sveta, ki so izvoljeni neposredno so s tem že tudi člani krajevnih in okrajnih odborov, v katerih so bili izvoljeni.

Člani Sveta proizvajalcev so voljeni v treh skupinah. Industrijska skupina obsega vso socialistično proizvodnjo, promet in trgovino... V kmetijski skupini so delavci in člani kmetijskih združenj. Obrtniška skupina pa zajame obrtnike in obrtniško delavstvo. Člani Sveta proizvajalcev postanejo avtomatično tudi člani okrajnih in mestnih Svetov proizvajalcev, ki so jih izvolili.

Posebno poglavje svojega govora je Kardelj posvetil razlaganju pravic in dolžnosti predsednika republike in Federalnega izvršilnega sveta.

PREDSEDNIK — NOSILEC VSE OBLASTI

Predsednik republike je istočasno predsednik Izvršilnega sveta in vrhovni poveljnik vseh oboroženih sil. On zastopa državo, v njegovih rokah je izvrševanje (Nadaljevanje na 4. strani)

USA

Slov. kat. akad. starešinstvo v Clevelandu je imelo 21. februarja kulturni večer s predavanjem škofa dr. Gregorija Rožmana o temi: "Razmerje Cerkev do države". Za 21. marec je bil napovedan naslednji kulturni večer v spomin trem slovenskim pesnikom in pisateljem, žrtvam komunističnega nasilja: Nartelj Velikonji, Dr. Ivo Česniku in dr. Joži Lovrenčiču. Kot predavatelja sta bila naprosena pisatelj Karel Mauser in prof. Janez Sever.

Makabejci, tri dramatične slike iz zgodovine judovske borbe za versko in narodno svobodo pod brati Makabejci, je najnovejšo dramatsko delo pisatelja Karla Mauserja. Igrali so ga na proslavi 70. letnice škofa dr. Rožmana dne 8. marca v Clevelandu.

Kanada

Slovenska cerkev. Torontski Slovenci že imajo zemljišče za svojo cerkev. Dne 8. februarja so imeli občni zbor slovenske župnije. Tedaj so izvolili nov cerkveni odbor s predsednikom Jožetom Turkom na čelu.

Slovenska šola. Požrtvovalnemu g. kaplanu Janezu Kopaču se je posrečilo organizirati slovensko šolo, da se bodo otroci slovenskih staršev naučili brati in pisati svoj materni jezik tudi daleč od domovine. Najbolj so čutili potrebo po slovenski šoli starši, ki so z največjim veseljem pozdravili ta važen korak slov. dušnih pastirjev v Torontu. Seveda brez pomoči naših neumornih deklet ne bo šlo. Gospodični Ivanka Levstikova in Marica Bastičeva žrtvujeta za šolo svoj prosti čas brez vsake nagrade. Za začetek sta samo dva oddelka, potrebno pa bo že drugo leto misliti na nove moči in nove možnosti, ker ne kaže, da bi slovenski rod kaj kmalu izumrl.

Poroke. Poročili so se januarja in februarja: Frank Pajk od sv. Petra v Ljub-

(Nadaljevanje s 3. strani)

šilna oblast. Kardelj je rekel:

"To gotovo ni edini način kako izvesti demokratična načela o enotnosti vse oblasti, a je najboljši. V okoliščinah, v kakršnih je sedaj Jugoslavija, je ta način najboljši. To je najbolj učinkovito jamstvo za čuvanje pravic Narodne skupščine in za poslovanje celega sistema državne oblasti v času, ko so socialistične sile, ki jih vodi delavski razred, še vedno v hudi borbi proti sovražnikom socializma in proti posledicam gospodarske zaostalosti.

Posamezne republike nimajo predsednikov."

Kardelj je potem skušal popisati kompleksirano novo federalno upravo:

UPRAVA IN ZAKONODAJA V ENEM

"Federalni izvršilni svet je v gotovi meri neodvisen v svojem delovanju, toda njegove samostojnosti ni mogoče primerjati s samostojnostjo prejšnje vlade. Delovanje Federalnega izvršilnega sveta je omejeno z odločitvami Federalne skupščine."

"Poleg Narodne skupščine in njenih izvršilnih organov izvajajo delokrog pravic federacije tudi organi federalne administracije. Federalna administracija je sestavljena iz državnih tajništva, avtonomnih uprav, ustanov in drugih organov. Federalna administracija dela po navodilih in pod nadzorstvom Federalnega izvršilnega sveta. Ta imenuje tudi predstojnike vseh organov federalne administracije."

"Organi federalne administracije samo izvršujejo zakone, odloke pa sme izdajati samo Federalni izvršilni svet. Začasno bo samo pet državnih tajništva. Ustava zahteva, da sta tajnik za zunanje zadeve in tajnik za državno brambo člana Federalnega izvršilnega odbora. Ustava določa tudi vlogo organov posameznih republik in avtonomnih edinic."

"Federacija ima tele dolžnosti in pravice:

Čuva neodvisnost in ozemeljsko nedotakljivost federalne države, organizira oborožene sile in obrambo države, štiti socialni in politični red, vzdržuje mednarodne odnose, pospešuje in utrjuje enotnost socialističnega družabnega reda in zakonitega sistema ter enotnost gospodarskega sistema, čuva samoupravo proizvajalcev, demokratične svoboščine in pravice podincev."

"Ustava določa, da je federalni zakon vedno veljaven kadar si nasprotujeta federalni in republiški zakon. Izvršilne odredbe pooblašča Federalni izvršilni svet, da izdaja zakone, ki bodo usoglašali ustavne spremembe z dosedanjimi zakoni države."

Adolf Škrj iz Trnovega pri Ilirski Bistrici in Pavla Šajn iz Knežaka, Willi Koschir iz Knežje Lipe (Kočevo) in Terezija Oswald iz St. Joseph, Stmk, Avstrija, in Izidor Zabukovec ter Marija Helena Peček

Rojeni so bili: Frančiška Turk, hčerka Jožeta in Frančiške, roj. Rupnik, Viljem Feliks Kaukler, sin Viljema in Ljani in Francka Zakrajšek iz Blok, Olge, roj. Trampuš, Elizabeta - Jožefa Mihelič, hčerka Ivana in Jožice, roj. Kotar, Miroslav Frančišek Ahlin, sin Franca in Neže, roj. Platnar, Leonard Ignacij Krizman, sin Ignacija in Zofije, roj. Klančar, Stanislav-Andrej Vovk, sin Stanislava in Marije, roj. Rožman, Antona Lesar, sin Antona in Karoline, roj. Levstik. Hčerko sta dobila tudi Ludvik Pahulje in Danica.

Smrti. Francetu in Cilki Kaplan je umrla novorojenka. Novorojenka je umrla tudi Stanetu Brunšku in Zinki, roj. Jerančič.

M.K.

Pravna posvečevalnica "Svobodne Slovenije"

Vprašanje: V začetku leta 1949 mi je prijatelj posodil par tisoč pesov, ki sem jih uporabil za gradnjo hišice. Takrat nisva dogovorila niti roka zapadlosti tega posojila niti višine obresti. Posojila doslej še nisem vrnil in tudi ne plačal nobenih obresti, ker se nahajam vedno v neugodnem gospodarskem položaju. Prijatelj zahteva, da mu takoj vrnem ves dolg in hkrati tudi 15% obresti. Trdi, da je upravičen zahtevati še več, ker da se je kupna moč denarja medtem občutno znižala.

Koliko sme upnik od mene zahtevati na glavnici in kako visoke obresti ter za katero dobo? Kdaj moram dolg plačati?

Odgovor: Upniku ste dolžni vrniti na glavnici tolik znesek, kolikor Vam je posojila v letu 1949 v resnici odšel. Res je, da ste se Vi z danim denarjem v letu najetja posojila okoristili; saj bi danes morali plačati za gradbeni material 2 do 3 krat več kot ste v letu 1949. Kljub temu, da je kupna moč denarja v resnici občutno zmanjšana, posojilodajalec ne more zahtevati vrnitve višje glavnice vsote, kakor pa Vam jo je bil leta 1949 v resnici posodil.

Glede plačila obresti in njih višine

Slovenski prireditvi v Buenos Airesu

Gongov komorni večer. Nesrečno izbran čas in premalo premišljena propaganda sta vzrok, da je bila ne prevelika ramaška farovška dvorana predzadnje soboto zasedena le do pihle polovice. Večer so gongovci posvetili sedemdesetletnici škofa dr. Gregorija Rožmana in največjemu besednemu zastopniku francoskega ekspresionizma Paulu Claudela. V 3. številki "Odra", ki je prav za ta dan izšla, je režiser Niko Jeločnik napovedal, da bo ta večer eliten, kar pomeni napoved izrednega umetniškega dogodka. Je bil in zato se bom ustavil le pri tem, kar zadeva elitnost in ne hvalil, kar je bilo dobrega, prav dobrega in nadpovprečnega, kajti nadpovprečno je bilo vse in zato tudi vsaj prav dobro; celo šepetalec je bil preglašen.

N. Jeločnik je govoril uvodno besedo. Zelo lepo je prikazal uspehe škofa Rožmana v njegovih prizadevanjih za dvig katoliškega gledališča, označil Claudela kot katoliškega pisatelja, torej z ideološkega vidida, in podal vsebino — ne potek njegovega Marijinega Oznanjenja, po pavzi še "Opoldanskega deleža". V "Oznanenju" je odigral Gong Violanino srečanje z govornim stavbenikom Petrom in Marino izpoved pred možmi. Ni menda v moderni literaturi popolnejšega življenja v srednji vek kot ga manifestira ta idealistična drama. Violana gđ. Majde Majcnove je — po svoji ali režiserjevi zaslugi — igrala tako prepričevalno gotsko, kot bi gledali misterij pred 600 leti. Po kakovosti igre Jerebičev Peter ni zaostajal, v podaji besedila jo je prekašal; da je pa v stilni doslednosti ni dosegel, ni njegova krivda, ampak režiserjeva. — Gospa Tatjana Volk, ki je nosila težo naslednjega prizora, razpolaga z zavirljivimi glasovnimi in mimičnimi sposobnostmi, ki jih pa ni utegnila vedno spraviti v časovno soglasnost in je z besedilom prehitela igranje, ki ni bilo tudi skladno z edino pravilno Violanino interpretacijo. Scena in figuralna kompozicija sta pa bili v okviru danih možnosti res elitni. Ekspresionizem. "Opoldanskega deleža" se ne naslanja na "klasične" srednjeveške vzore, je ali hoče biti eruptiven in Jeločniku gotovo

velja, da je upnik upravičen zahtevati primerne obresti, ako nista imela izrecnega dogovora, da upnik od Vas ne zahteva nikakih obresti. Katera višina obresti je primerna, morata z upnikom sporazumno sedaj dogovoriti. V primeru spora bo višino obresti določilo sodišče. V nekem primeru je koncem lanskega leta najvišje sodišče v glavnem mestu spoznalo za primerne 12% obresti, češ da ta višina ustreza časovnim razmeram.

Obresti morate plačati za vso dobo od dneva najetja posojila do plačila. Na zastaranje se ne morete sklicevati, ker je za to vrsto plačila z zakonom določen 5-letni zastaralni rok. Pri nas doma so nekaj obresti zastarale že po treh letih.

Tudi glede dneva zapadlosti, tako glavnice kakor tudi obresti, se morate z upnikom dogovoriti. Ako med Vama ne pride do sporazuma in bi upnik vložil tožbo, bo dan zapadlosti glavnice in obresti določilo sodišče, upoštevajoč merodajne okolnosti.

FINZGARJEV "DIVJI LOVEC" NA BELO NEDELJO NA ODRU S.I.O.

Čim dalje smo odtrgani od domovine, toliko bolj bledijo v nas domači kraji, domače navade in podoba pravega slovenskega človeka.

Vendar tega iz sebe nočemo izgubiti. "Divji lovec" nas bo za trenutek spet postavil v pristno kmečko slovensko življenje.

Scenarija g. Petkovska nam bo pričarala pred oči drago slovensko vas, igralci pa naše kmečke vaščane pred kakimi osemdesetimi leti.

Finzgarjev "Divji lovec" je ljudska igra. Ima vse posebnosti takih ljudskih iger notri do neizogibnega norčaka.

Slišali bomo pa mojstrsko Finzgarjevo nepokvarjeno domačo besedo in gledali za nas že nekoliko zastarane, tedaj pa pogostne napade kmečkih vasi: Pohlep po zemlji je bil vir vseh drugih napak in nesreče.

Podrobno vsebino pa boste Slovenci sami lahko videli podano na odru po požrtvovalnih igralcih S. I. O., ki pričakujejo, da z udeležbo nagradite trud tega odra, da v nas poživi zavest Slovencev in ljubezen do doma.

OBVESTILA
V nedeljo, 12. aprila imamo dekleta ob pol štiri popoldne družabni sestanek v Colegio Ane Janer. Priručno vabljeni vsa dekleta. Odbor SDO

leži. V njegovi interpretaciji, ki je po večini ne le molčeča, ampak tudi negibna, igre ne vidimo in ne slišimo; moramo jo domnevati s pomočjo redkih besed in gibov, ki so bili res ekspresivni. Partnerice gđ. Adamčičeve pa je bila sama impresionistična pastoznost. Zaradi te neskladnosti ta prizor ni mogoč prepričati, čeprav je bil z ostalima dvema v opreki s člankom Dobrosrčnega Aristarka v "Odru", da moški igralci slovenskih odrov v Buenos Airesu tako grozno (sic!) nadkriljujejo igralke.

M.M.

Materinski dan v nedeljo po prazniku Marijinega Oznanjenja je priredila slovenska mladina. Slavnost se je vršila v subterranski obednici gostoljubnega kolegija na Belgranu. Z drobižem vred je prišlo do 300 ljudi, drobiž pa je bil tokrat kar pre malo nemiren. Največ zahvale dolguje publika gotovo požrtvovalni učiteljici gđ. Semrovovi, ki je naučila nad 30 grl močan otroški zbor iz Ramosa in okolice kar štiri pesmi zapeti, dvoje deklamacij lepo povedati in še dva prizora - fantiškega in dekliskega — odigrati. Otrokom se je gotovo dobro zdelo, ko so jim otroci in mame tako navdušeno ploskali, tudi gospodična je morala biti zadovoljna, za prihodnja leta bi pa vendar želeli nekaj več vsebinske raznolikosti, najsi ostane pri tem, da nastopajo skoraj samo majhni otroci. Sredi tega ljubkega žvrgolenja in čebljanja je stopil na oder semeniški spiritual in univ. profesor rev. dr. Filip Zakelj. V svojem govoru je razvijal misel, da so starši sostvaritelji otrok in božji namestniki pri njihovem vodstvu skozi življenje. S citati iz knjige knjig, sv. pisma, je podprl svoja zabičavanja — zlasti odraslejšim — otrokom, da so dolžni izkazovati staršem ljubezen, spoštovanje in pokorščino. Povedal je tudi, kdaj pokorščina otrok ne veže, a da med nami do takih izjemnih neveščnosti ne bi prišlo, je povabil matere na duhovne vaje, kjer bo mogoč pogovor od srca do srca. Za konec je ženski zbor odraslih deklet lepo zapel dve primerni pesmi. M.M.

V sredo 8. aprila so v Ribnici na Dolenjskem umrli

n a š a m a m a

Marija Petelin roj. Šega

Pokopali jih bodo v petek 10. aprila 1953.

Molimo za pokoj njihove duše!

Naj počivajo v miru!

Ivan p. Ciril

Marija, Ivanka, Francka, Jože, Andrej — njihovi otroci

Ančka in Pavla — snahi z vnuki

Buenos Aires — Ribnica, 9. aprila 1953

Vsem znancem in prijateljem sporočamo, da je v ljubljanski bolnišnici odšla dne 17. marca 1953 k Bogu po plačilo

gospa ANA MEHLE.

žena našega rojaka Franceta Mehleta, ki biva tu v Argentini z bratom Alojzijem. Doma pa je draga pokojnica zapustila dva mladoletna otroka.

Ob težki izgubi dragemu prijatelju izrekamo svoje najgloblje sožalje.

Rojaki in prijatelji

Buenos Aires, 7. aprila 1953.

Vsem znancem in prijateljem sporočam žalostno novico, da je v ljubljanski bolnišnici dne 17. marca 1953 po daljšem trpljenju umrla moja ljubljena in dobra žena in mati

gospa ANA MEHLE.

K večnemu počitku so jo položili na praznik sv. Jožefa dne 19. marca t. l. na domačem pokopališču v Spodnji Slivnici pri Grosupljem.

Drago pokojnico priporočam vsem znancem in prijateljem v molitev in blag spomin.

Žalujoča

mož France Mehle z bratom Alojzijem

Buenos Aires - Spodnja Slivnica pri Grosupljem, 7. aprila 1953.

CERKVENI OGLASNIK

Slovenski rojaki!

Zivimo v dobi atomskega napredka, ki grozi z novim uničevanjem. Človeštvo s strahom zre v bodočnost; kajti zavrglo je Boga in postavilo na njegovo mesto človeka — razum. Brezbožne vrste povzročajo vedno hujšo zmedo med narodi in borba med dobrim in zlim postaja vedno silovitejša. Brezbožniki v naši domovini so napeli vse sile, da bi

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V družini g. Stanka Malalana in njegove ge Nade, roj. Pavlovič so dobili 31. marca sina. Srečnim staršem naše čestitke!

JAVNI NOTAR

Francisco Raul Cascante

Escribano Público

Uruguay 387

T. E. 38-0122 Buenos Aires

S. D. O.

PRVI SPORTNI DNEVI

ORODNA TELOVADBA, LAHKA ATLETIKA,

ODBOJKA, PING-PONG, NOGOMET

1., 2., 3. MAJ

PRISTAVA MORON

S. F. Z.

ŠOLSKE POTREBŠČINE:

Aktovke, zvezke vseh vrst, svinčnike, barvice, itd. itd.

Lepe albume raznih vrst in kakovosti
Slike slovenskih pokrajin
Potrebščine za pisarno, šolo in dom
Darila za razne prilike
Vam nudi

Santería y Papelería SANTA JULIA

Victor Martínez 39 - Buenos Aires

Posredujemo odpremo paketov v domovino, tako pri raznih tvrdkah, kakor tudi sicer odpremo paketov in zdravil iz Argentine in paketov z rabljeno obleko, za katere oskrbimo dezinfekcijo.

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna OLAZABAL 2336

Tel. 76 - 9160

pol kvadre od Cabilda 2300

Za zimski čas — dobre budilke;

Prstani "de amistad guardia griega" 18 krt zlato in poročni prstani v svojstveni izdelavi;

Križci, gladki s posebno polituro, verižice, svetinjice — 18 krt zlato; REDKA PRILOŽNOST:

proda se stenska ura z lepim "bim-bam" bitjem, le malo rabljena; PREDELAVO IN POPRAVILA ZLATNINE IN UR — točno in hitro.

(Naše stranke se lahko zglase pri nas tudi ob sobotah popoldne in sicer v našem stanovanju, ki je v I. nadstropju v isti hiši Olazabal 2338, dto. 5)